

Ediční plán
MASARYKŮV ÚSTAV A ARCHIV AV ČR
2024/25

Spisy T. G. Masaryka | Korespondence TGM | České moderní dějiny | Ego
(paměti, deníky, korespondence) | Studie o rukopisech – Monographia |
Dějiny Akademie věd | Knihy mimo edice | Odborná periodika

OBSAH

SPISY T. G. MASARYKA	1
KORESPONDENCE TGM	1
ČESKÉ MODERNÍ DĚJINY	3
EGO – PAMĚTI, DENÍKY, KORESPONDENCE	5
STUDIE O RUKOPISECH – MONOGRAPHIA	7
ALBUM	7
DĚJINY AKADEMIE VĚD	8
PUBLIKACE STÁLÉ KONFERENCE ČESKÝCH A RAKOUSKÝCH HISTORIKŮ	9
KNIHY MIMO EDICE	9
ODBORNÁ PERIODIKA	12

SPISY T. G. MASARYKA

Edice Spisy T. G. Masaryka představuje největší projekt sebraných spisů po roce 1945 u nás. Jejich koncepce se utvářela již od poloviny 80. let, k zahájení ediční práce mohlo ale dojít až po listopadu 1989, s obnovením Ústavu T. G. Masaryka (1990) a vznikem Masarykova ústavu AV ČR (1995). Ediční projekt akcentuje chronologické řazení a vedle Masarykem vydaných děl přináší dosud rozptýlené studie, články, recenze a polemiky. Součástí Spisů jsou též české překlady článků publikovaných v jiných jazycích (v němčině, angličtině, ruštině, francouzštině). Cílem je zpřístupnit maximální počet Masarykových tištěných textů.

Spisy T. G. Masaryka: rejstříky

Jako doplněk k soubornému a ukončenému vydání Spisů TGM vycházejí rejstříky, které zachycují veškerá věcná hesla a jména osob vyskytující se v jednotlivých svazcích. Tato pomůcka by čtenářům měla usnadnit orientaci v korpusu Masarykových textů a umožnit průřezové vyhledávání témat či osobností.

KORESPONDENCE TGM

Jednotlivé svazky přinášejí Masarykovu soukromou i pracovní korespondenci uspořádanou na základě personálního klíče, s jednotlivci či skupinami osob, a to v celém časovém rozsahu dochovaných korespondenčních celků. Pouze v případě příliš obsáhlých souborů jsou tyto rozděleny do logických časových údobí, vyplývajících z povahy editovaných materiálů.

Korespondence T. G. Masaryk – Josef Svatopluk Machar, sv. 3 (1897–1900)

Editorky Helena Kokešová,
Irena Kraitlová, Miroslava Květová

Komentovaná edice vychází v knižnici Korespondence TGM, navazuje na již vydané dva svazky obsahující korespondenci z let 1893–1895 a z roku 1896. Publikace je uvedena studií Luboše Merhauta *Léta 1897 až 1900 v korespondenci Masaryk – Machar*. Editováno a komentováno je celkem 255 dokumentů „důvěrného rozhovoru“ filozofa, univerzitního profesora a politika a o čtrnáct let mladšího básníka a publicisty. Mnohostranné zájmy obou

pisatelů mají široký záběr: dotýkají se české i rakousko-uherské politiky (jazyková nařízení, vznik nové politické strany, úsilí o vznik nového deníku, který nakonec vyústil v přeměnu týdeníku *Čas* v deník) a kultury (polemiky, recenze, úvahy, fejetony), aniž by opomíjely soukromá

a intimní témata (např. finanční a rodinné problémy, přátelské vztahy a jejich peripetie). Tematizována je i aktuální tvorba obou osobností (*Výlet na Krym*, druhá vydání Macharových děl a příprava *Knih fejetonů*, Masarykova *Otázka sociální* a studie o krizi marxismu). Od podzimu 1899 se objevují zmínky vztahující se k tzv. hilsneriádě. V příloze uveřejňujeme také 6 dopisů s rodinnými příslušníky.

Korespondence T. G. Masaryk – Josef Svatopluk Machar, sv. 4 (1901–1932)

Editoři Svatopluk Herc, Anna Jonáková, Richard Vašek

Komentovaná edice vychází v ediční řadě Korespondence T. G. Masaryka, navazuje na již vydané svazky obsahující korespondenci z let 1893–1895, 1896 a nyní aktuálně dokončovaný svazek z let 1897–1900. Editováno je celkem 230 dokumentů zachycujících vztah T. G. Masaryka a J. S. Machara v dlouhém časovém rozmezí posledních let habsburské monarchie počátku 20. století přes přerыв první světové války až do počátku třicátých let, kdy přátelství obou protagonistů skončilo zásadní roztržkou a rozchodem. V korespondenci se odráží široké spektrum témat, od české a rakousko-uherské politiky, kulturního dění, osobního a rodinného života, dobových polemik a sporů až po literární tvorbu obou osobností. Po vzniku Československa v roce 1918 reflektuje i zásadní změnu postavení obou pisatelů ve společnosti a postupnou proměnu jejich vzájemného vztahu. Publikace je též standardně vybavena úvodní studií, jmenným rejstříkem, soupisem dokumentů a obrazovou přílohou.

Korespondence T. G. Masaryk – zahraniční Němci, sv. 2 (1919–1937)

Editoři Jana Malínská, Vratislav Doubek, Johannes Gleixner, Jan Kahuda

Knih navazuje na předchozí svazek korespondence TGM se zahraničními Němci do roku 1918. Doplňuje tak povědomí o Masarykových korespondenčních kontaktech s německou intelektuální elitou, která se narodila a žila mimo území Rakousko-Uherska, v Německu a ve Švýcarsku. Na rozdíl od mnohých dosud vydaných svazků, v nichž je zdokumentována korespondence T. G. Masaryka s jednou osobností, obsahuje tento svazek korespondenci poměrně velké skupiny osob. V edici budou dokumenty v němčině, ve francouzštině a v angličtině; každý dopis bude doprovázen poznámkovým aparátem. Archivní dokumenty jsme čerpali z českých, německých, amerických a švýcarských archivů.

Korespondence T. G. Masaryk – Velká Británie. Svazek 3. (1917–1918)

Editoři Dagmar Hájková, Jitka Jindřišková, Richard Vašek

Třetí svazek korespondence T. G. Masaryka s obyvateli Britského impéria zachycuje dva poslední roky první světové války, kdy Masaryk v samotné Anglii pobýval jen krátce. Edice podává svědectví o Masarykových strategiích při prosazování programu rozbití Rakouska-Uherska a vytvoření „nové Evropy“. Dokládá také další upevňování kontaktů v anglosaském světě, vedoucí pozice v krajanské komunitě a se závěrem války také jeho silící postavení v nejvyšších britských politických kruzích.

ČESKÉ MODERNÍ DĚJINY

Ediční řada České moderní dějiny, vydávaná ve spolupráci Nakladatelství Academia a Masarykova ústavu a Archivu AV ČR, se zaměřuje na dosud neprobádané aspekty sociálních a kulturních dějin českých zemí od poloviny 19. století do šedesátých let 20. století ve srovnávací středoevropské perspektivě.

svazek 15

Svět prostituce v pozdní éře habsburské monarchie

Nancy M. Wingfield

Knih se zabývá tématem prostituce v pozdní etapě habsburské monarchie. Zaměřuje se na zkušenosti žen, na tehdejší obavy ze sexuálního nátlaku, vynucování sexuální činnosti či na policejní dohled. Prostituce se zde analyzuje na třech navzájem provázaných úrovních: subjektivnost, společnost a stát. Na rozdíl od velké části historické literatury věnované tomuto tématu, která pojímá prostitutky jako oběti a sociální problém, se autorka snaží hledat otázky za konstrukcí prostituce v éře fin-de-siècle, rekonstruovat agendu žen, které se podílely na nejrůznějších podobách komerčního sexu, nahlédnout do jejich každodennosti a ukázat tyto ženy v širším sociálním kontextu.

svazek 16

Nekončící příběh. (Historiografické) narativy vzniku Československa v proměnách času a prostoru (1918–1992/1993)

Jan Hálek, Boris Moskovič, Tomáš W. Pavlíček, Jakub Štofanič

Monografie sleduje proměny obrazu vzniku Československa, a to v kontextu vývoje čes-

koslovenské historiografie a politiky dějin v letech 1918–1992/1993. Příslušnou produkci zabývající se vznikem ČSR analyzuje z hlediska měnících se interpretačních schémat a konstruovaných narativů. Publikace současně sleduje, jakým způsobem se vznik ČSR objevoval jako klíčový bod celkového narativu národních dějin a jak se tato konkrétní historická událost stávala fenoménem, který z historiografických textů pronikal do mediální roviny a do aplikované politiky dějin. Přináší rovněž biografické a profesní profily historiků zabývajících se touto problematikou i institucí zastrešujících výzkum spjatý se vznikem ČSR. Neopomíná ani podnětné komparace vybraných aspektů s vývojem v Jugoslávii a Polsku.

svazek 17

Apoštol demokracie. Československo a mytický obraz Edvarda Beneše

Pavel Dvořák

V okamžiku svého úmrtí na počátku září 1948 byl Edvard Beneš valnou většinou československé společnosti vnímán jako hrdina. Bez ohledu na složité politické

a kulturní realie, aniž brali v úvahu jeho skutečný, ne vždy úspěšný životní příběh, nepředstavoval pro řadu svých spoluobčanů nic menšího než zosobnění odvahy, svobody, demokracie, dějinné spravedlnosti a historického zadostiučinění. Skutečného Beneše dalece převýšil mytický Beneš, do jehož podoby se otiskla řada představ, idejí, snů, přání, očekávání, ale také sebeklamů, jež si československá společnost v první polovině 20. století pěstovala a které ji pomáhaly formovat. Tato kniha se prostřednictvím mytického obrazu Edvarda Beneše pokouší vykreslit právě ono mnohotvárné symbolické prostředí, jeho utváření, podoby a význam.

svazek 18
„Ženám žádný obor vědecký od přírody není uzavřen.“ Spletité cesty žen k vědecké kariéře v první polovině 20. století

Marie Bahenská, Libuše Heczková, Dana Musilová

Kniha se pokouší představit čtenáři komplexní obraz vědkyně v české a československé společnosti první poloviny 20. století; ukázat zastoupení a pracovní výsledky žen v různých vědních oborech, možnosti profesionálního růstu a budování vědecké kariéry, které v případě žen vyžadovalo sladění pracovního a osobního života, představit důvody, které do určitých oborů přiváděly více žen než mužů. Kniha hledá odpovědi na otázky, jaký druh vědění ženy reprezentují a jaký produkují, jaká byla jejich místa ve vědeckých institucích a jak probíhala výměna vědeckých informací. Sleduje jak vzdělávací a vědecké instituce, v nichž se objevovaly ženy, tak osobní i profesní životy vědkyň. Zabývá se také konkrétními příklady, které často svědčí o zvláštních osudech a atypických

vědeckých kariérách žen, někdy označovaných pojmem „maverickové“, tedy ty, které překračovaly všechny normy, stereotypy a zažitou praxi a dosahovaly (byť třeba jen parciálních) úspěchů.

svazek 19
František Ladislav Rieger jako tvůrce a objekt české historické paměti
Pavel Máša

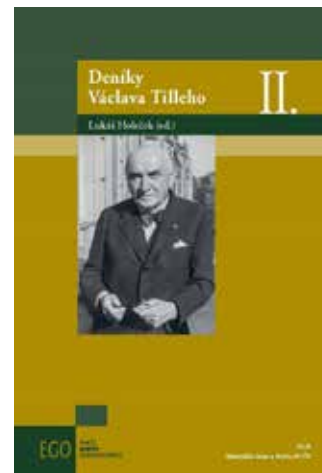
Publikace se zabývá výraznou postavou českého politického a kulturního dění 19. století Františkem Ladislavem Riegreem jako tvůrcem a objektem české historické paměti. Autor zde sleduje jednak Riegrův vztah k historii, jeho podíl na formování české historické paměti, zejména jeho snahou najít v ní své místo a udržovat vlastní odkaz. Představena jsou různá média, skrze něž chtěl Rieger zachovat obraz své veřejné činnosti pro budoucí generace. Poslední část pojednává o závěru Riegrůva života a obnovení jeho popularity. Sledována je role, kterou při tomto procesu hrála Riegrůva schopnost „ztělesňovat“ moderní české dějiny.

EGO – PAMĚTI, DENÍKY, KORESPONDENCE

Ediční řadu EGO, zaměřenou na vydávání tzv. ego-dokumentů – paměti, deníků a osobní korespondence – zejména z oblasti novodobých českých dějin, vydává od roku 2012 Masarykův ústav a Archiv AV ČR ve spolupráci s Nakladatelstvím Lidové noviny. Jejím prostřednictvím se dostává kulturní veřejnosti postupně do rukou mnoho cenných historických pramenů dosud skrytých ve veřejných či soukromých archívech, jejichž původci jsou známí i neprávem zapomenutí aktéři naší nedávné historie.

svazek 35
Václav Tille – Deníky II: 1932–1937
Editor Lukáš Holeček

Druhý svazek edice deníků Václava Tilleho zahrnuje období let 1932–1937. Publikace chronologicky navazuje na první svazek a zachycuje posledních pět let života tohoto významného literárního vědce a divadelního publicisty.

svazek 36
Hrad ve světě lobbingu a financí. Jaroslav Preiss v korespondenci s T. G. Masarykem a Přemyslem Šámalem (1919–1938)
Editori Tomáš Gecko, Kristýna Kaucká

Jaroslav Preiss byl jednou z nejvýraznějších postav meziválečného Československa. Byl reprezentantem Živnostenské banky, předního finančního uskupení v zemi. Těšil se respektu jako hospodářský expert, vlivný lobbista i mecenáš umění. Několikrát uvažoval o aktivním vstupu do politiky. Pravidelně navštěvoval Pražský hrad a udržoval kontakty s TGM a kancléřem Přemyslem Šámalem. Preissova korespondence s Masarykem a Šámalem podhlahuje zákulisní politické a lobbistické hry. Ukazuje styčné body i třecí plochy politiky a podnikání v procesu budování, konsolidace i zániku první Československé republiky.

svazek 37
Poslancem na radě říšské. Politická korespondence Ervína Špindlera s Josefem Kobrem
Editorka Anna Jonáková

Publikace mapuje život a veřejné působení mladočeského politika Ervína Špindlera prostřednictvím dopisů, které adresoval svému švagrovi Josefu Kobrovi do Roudnice nad Labem v letech 1890–1914. Seznámíme se s jeho politickou aktivitou v poslanecké sněmovně říšské rady ve Vídni a v českém zemském sněmu. Špindler barvitě líčí politické spory, charaktery jednotlivých poslanců i náladu v mladočeském klubu. Stranou pak nezůstává ani jeho činnost ve funkci starosty města Roudnice nad Labem, kterou vykonával v letech 1891–1913.

svazek 38

Eduard Táborský. Válečné deníky 1940–1945

Editoři Pavel Horák – Richard Vašek

Deníky Eduarda Táborského, tajemníka Edvarda Beneše v době druhé světové války, jsou základním pramenem ke studiu československého politického exilu za války. Kritická edice deníků přináší pozoruhodné svědectví tohoto muže přítomného jednáním vrcholných kruhů. Literárně pojaté líčení mezinárodního vývoje se zde prolíná s popisem každodenního života exilové politické elity. Tento výjimečný ego-dokument bude doplněn o úvodní studii, kompletní vědecký aparát s rejstříkem a obrazovou přílohou.

svazek 39

Manželský listář Albína a Libuše Bráfových

Editorka Petra Harloff

Edice vzájemných dopisů Albína Bráfa (významného staročeského politika a národohospodáře) s jeho přítelkyní a pozdější manželkou Libuší Riegrovou (dcerou F. L. Riegra) zahrnuje sice krátké období let 1882–1889, ale dobře ilustruje vývoj jejich vztahu. Zachycuje prvotní Bráfovo vzplanutí a vyznání lásky, které Libuše odmítla a kdy s ním obecně komunikovala spíše zdrženlivě, až po jejich postupné sblížení při Bráfových častých návštěvách zámku Maleč, kde sídlila Riegrova rodina. Jejich poměrně složitý vztah se naplnil roku 1887, kdy Libuše, zřejmě i pod nátlakem otce, přijala opakovanou Bráfovu nabídku k sňatku; ten se uskutečnil o rok později. Právě od tohoto roku se datuje početná písemná výměna obou novomanželů, v níž se dobře odráží prostředí, která byla oběma společensky určena.

Bráf líčí své pracovní vytížení v Praze, jeho manželka pak manželovi popisuje svůj denní program v Malči a později mateřské povinnosti. Dostává se nám tedy poměrně koncentrovaný pohled do domácnosti vyšší společnosti na konci 19. století.

svazek 40

Kenneth Dexter Miller: Strýček z Ameriky. Paměti amerického „legionáře“

Editoři Daniel Necas, Daniela Bráderová, Tomáš Jakl

Roku 1912 byl mladý americký seminarista Kenneth Dexter Miller vyslán do českých zemí, aby se seznámil s místní kulturou a naučil se jazyk, který měl posléze využít jakožto duchovní sloužící českým přistěhovalcům v Americe. Během svého pobytu v Praze si získal mnoho přátel, mezi nimi i rodinu T. G. Masaryka. Právě ten ho roku 1917 požádal o zprostředkování materiální pomoci českým legiím v Rusku v rámci organizace YMCA. Miller tam poté setrval do roku 1919. I po první válce se vracel do Evropy a do Československa, aby zde zajišťoval humanitární pomoc. Během druhé světové války působil jako předseda Americké pomocné akce pro Československo. Po komunistickém převratu v ČSR byl činný jako člen představenstva a předseda správní rady Amerického fondu pro československé uprchlíky a v 50. letech jako jeho evropský ředitel v Mnichově. Předsedal též Masarykovu nadačnímu fondu a byl také čestným členem Československé společnosti pro vědy a umění. Paměti Kennetha D. Millera zachycují desetiletí jeho působení ve prospěch Československa a jeho občanů. Jádro vyprávění a jeho nejdelší část tvoří popis působení autora u československých legionářů

na Sibiři s organizací YMCA. Závěrečné kapitoly zahrnují i období druhé světové války a počátek komunistické totality.

STUDIE O RUKOPISECH – MONOGRAPHIA

V ediční řadě jsou vydávány monografické a souborné práce z oboru kodikologie, tedy zaměřené na studium starých rukopisů, a to jak na text samotný, tak na jejich výtvarnou výzdobu, tzv. iluminace.

Iluminované rukopisy v muzeích na území Čech

Pavel Brodský, Martina Šumová

Autorská dvojice Pavel Brodský a Martina Šumová se dlouhodobě věnuje kodikologickému bádání a katalogizaci iluminovaných rukopisů uložených v paměťových institucích českých zemí. V této knize zpřístupňují českému čtenáři rozsáhlou skupinu kodexů ze sbírek muzeí, která se nacházejí na území Čech. Katalog je opatřen bohatou obrazovou přílohou.

ALBUM

Ediční řada Album vznikla ve spolupráci s Nakladatelstvím Academia s cílem zpřístupnit bohaté obrazové fondy z archivu Masarykova ústavu a Archivu AV ČR a jiných archivních institucí. Měly by zde vycházet jak ucelená „alba“ jednotlivých fotografů či ateliérů, tak soubory fotografií významných osobností či institucí.

svazek 1

Cesta kolem světa ve fotografiích geografa Jiřího Daneše (1880–1928)

Petra Brandejsová Tomsová, Tomáš W. Pavlíček

Fotografie z cesty kolem světa pořídil geograf Jiří Daneš, když se v roce 1920 plavil do Austrálie, aby zde převzal úřad prvního československého konzula. Fotografoval samozřejmě i na zpáteční cestě, na tichomořských ostrovech, v Japonsku a Kanadě. Působivě zachytil tvář exotické přírody i místní obyvatelstvo a jeho zvyky. Kniha přibližuje dramatickou plavbu a ještě dramatičtější osudy Danešovy fotografické sbírky uložené v Masarykově ústavu

a Archivu Akademie věd ČR. Ta byla totiž zčásti poškozena povodněmi v roce 2002. Autorům se ve spolupráci s restaurátory podařilo ze zatopených fotografií vybrat poutavé skleněné negativy i kolorované diapozitivy a znovu je zařadit na správné místo, které jim před sto lety fotograf ve své sbírce určil.

svazek 2

Budování státu optikou fotoarchivu TGM

Editor Viktor Pavlíček

Rozsáhlý fotoarchiv fondu TGM uložený v Masarykově ústavu a Archivu AV ČR čítá přes 11 000 jednotek. Tematicky rozličný materiál zachycuje osobu T. G. Masaryka při oficiálních i soukromých aktivitách. Publikace využívá tento materiál k pohledu na zahraniční politiku nového státu ve středu Evropy a snaží se přiblížit stěžejní témata při ukotvení ČSR v mezinárodním prostředí.

DĚJINY AKADEMIE VĚD

V edici jsou publikována díla věnovaná dějinám mimouniverzitních institucí vědy v českých zemích v 18.–21. století, zejména Akademie věd a jejich předchůdců. Edice vzniká ve spolupráci Masarykova ústavu a Archivu AV ČR a Nakladatelství Academia.

Stálé vojsko vědecké. Česká akademie věd a umění v letech 1890–1952

Vlasta Mádlová

Autorka se věnuje významné etapě snah českých intelektuálních elit po zřízení národní vědecké instituce, která by podporovala vědecký výzkum a vzdělanost

v přírodních a humanitních vědách. Kniha sleduje celou její historii od založení v roce 1890 do reorganizace do podoby Československé akademie věd roku 1952. Je členěna do čtyř chronologických oddílů (rakousko-uherská monarchie, první republika, protektorát a poválečné období) a sleduje nejen vývoj této instituce, ale i její personální složení, publikační činnost či ocenění.

Dějiny Československé akademie věd II. 1963–1970

Věra Dvořáčková, Martin Franc a kol.

Druhý díl dějin ČSAV se zabývá érou, kdy v jejím čele stál chemik František Šorm. Šedesátá léta jsou spojována s uvolňováním politických poměrů, rozvojem občanské společnosti i se stále větší otevřeností vůči impulsům ze Západu. Změny naplno využívala i ČSAV a pro mnoho oborů

byla 60. léta zlatou érou rozvoje. Zároveň šlo o období výrazných reforem uvnitř Akademie věd i o éru hledání nové pozice nejvýznamnější československé mimouniverzitní vědecké instituce ve společnosti v podmínkách hospodářské krize i zásadních ekonomických reforem. V nelehkém

bouřlivém období sklonku 60. let ČSAV, její zaměstnanci i vedení celkově obstáli se ctí, i když to znamenalo, že instituce upadla do nemilosti mocných jako jedno z „center kontrarevoluce“.

PUBLIKACE STÁLÉ KONFERENCE ČESKÝCH A RAKOUSKÝCH HISTORIKŮ

Edice sborníků věnovaných nejruznějším otázkám historického soužití Čechů a Rakušanů

svazek 5

Československo / Česká republika a Rakousko jako imigrační země.

Transnacionální migrace za prací od roku 1780 v historickém kontextu

Editori Monika Březinová, Zdeňka Stoklásková, Mojmir Stránský, Philipp Ther

Publikace se zabývá pracovní migrací na území dnešní České a Rakouské republiky od josefinismu po dnešek. Společné území habsburské monarchie, kde byla pracovní mobilita běžnou každodenní záležitostí, skýtalo mnoho příležitostí k cestování za prací, zejména také z důvodu snadného získání cestovních dokumentů a volné možnosti pohybu. Tento stav se rapidně změnil po nástupu železné opony, kdy byla pracovní migrace mezi Československou a Rakouskou republikou v podstatě znemožněna. Po nástupu demokratického režimu pohyb pracovníků v nových poměrech opět ožil. Publikace nabízí v chronologickém kontextu zajímavý vhled do vzájemné pracovní migrace, ale též migrace specifické, např. pracovní migrace bulharských zahrádkářů v předválečné Ra-

kouské republiky či hostujících pracovníků z Jugoslávie v Československu v šedesátých až osmdesátých letech 20. století.

KNIHY MIMO EDICE

Johann von Neumarkt und seine deutschsprachigen Hieronymus-Briefe. Überlieferung und Katalog

Soňa Černá

Jan ze Středy byl významnou osobností pozdního středověku, známý nejen jako kancléř na dvoře císaře Karla IV., nýbrž také jako biskup litomyšlský a olomoucký. Nebyl ale jen vlivným politikem, církevním hodnostářem a kulturním mecenášem, zabýval se také literární činností. Zanechal po sobě zásadní dílo psané v latině i v němčině. Řadu jeho textů ovšem tvořily překlady a přepracování latinských vzorů. Jedním z nich je německý překlad dopisů

sv. Jeronýma, který se dochoval v úctyhodných 63 exemplářích. Kniha se zabývá těmito dochovanými rukopisy z hlediska kodikologického a paleografického a zkoumá jejich vzájemné vztahy. Centrální je také otázka, za jakých okolností a v jakém prostředí byly tyto kodexy vytvořeny, jaký byl literární a společenský kontext jednotlivých textů a jak a kým byly recipovány. Kniha vychází v koedici s vídeňským nakladatelstvím Fassbaender Verlag.

Bibliografie publikovaných textů Tomáše Garrigua Masaryka a práci o jeho životě a díle (1876–2022)

Editorka Jana Malínská (ve spolupráci s Terezou Šnellerovou a Lukášem Holečkem)

Publikace je systematicky sestavovanou bibliografií, která zahrnuje rozsáhlé vědecké i publicistické dílo TGM. Obsahuje identifikované u nás i v zahraničí publikované články, studie a monografie v rozsahu 4 031 záznamů a oddíl dubií se 164 záznamy. Kromě toho je opatřena rozsáhlým úvodem a informací, jak s bibliografií pracovat; dále je doplněna četnými přílohami a rejstříky.

Od stavovských sněmů k modernímu parlamentarismu. Dějiny politické reprezentace v českých zemích a Československu

Petr Maťa, Luboš Velek a kol.

Kolektivní monografie mapuje vývoj českého parlamentarismu od jeho stavovských kořenů až po dnešní dobu. Jedná se o první komplexní pohled na tuto důležitou politickou instituci. Kniha vychází z aktuálních výzkumů předních českých historiků a politologů, současně je však ale určena i široké veřejnosti.

Guillaume de Machaut na dvoře Jana Lucemburského

Jana Fantysová Matějková a kol.

Guillaume de Machaut (†1377), který patří mezi nejvýznamnější francouzské básníky a hudebníky 14. století, působil mezi lety 1323 a 1346 na dvoře Jana Lucemburského. Připravená monografie rekonstruuje historický kontext jeho práce jakožto klerika, almužníka, notáře a sekretáře v Janových službách. Věnuje se zároveň i okolnostem Machautovy tvorby v tomto období, a to na základě nejstaršího iluminovaného rukopisu s Machautovým se-

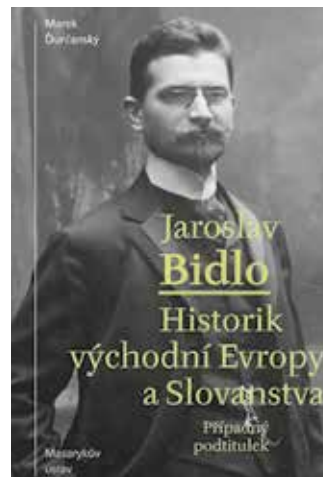

braným dílem z počátku 50. let 14. století (BN, ms. fr 1586). Zvláštní pozornost je pak věnována dílům, která byla či mohla být napsána pro českého krále Jana Lucemburského. Kniha vychází v koedici s nakladatelstvím Argo.

Jaroslav Bidlo – zakladatel české byzantologie

Marek Ďurčanský

Kniha je věnována životním osudům významného českého historika a profesora východoevropských dějin na Univerzitě Karlově Jaroslava Bidla. Kromě východoevropských a slovanských dějin se zabýval

také dějinami Jednoty bratrské. Životopis Jaroslava Bidla tvoří pandán k biografii věnované jeho žačce a pokračovatelce Miladě Paulové, která vyšla minulý rok.

Kachna, nebo králík? „Věda o vědě“ v Polsku a Československu 1948–1989

Michaela Šmidrkalová

Kniha analyzuje československou a polskou komunitu „vědců o vědě“ v letech 1948–1989. Zaměřuje se nejen na její vnitřní vývoj, ale zkoumá také, jak se na podobě této komunity podílely jednak tradice vědeckého myšlení a jednak soudobý politicko-ideologický kontext. Kniha také ukazuje, nakolik mohly vědecké komunity přijímat vlivy ze zemí západní Evropy či Spojených států – tedy z tzv. kapitalistických zemí. Dispozice polských a československých „vědců o vědě“ k zahraničním transferům je analyzována na příkladu dvou oblastí: zprv možnost vědců vycestovat do západních zemí a z druhé dostupnosti zahraniční (zejména západní) odborné literatury. Praktické fungování západních konceptů uvnitř komunity „vědců o vědě“ je pak ukáza-

no na příkladu známé knihy amerického fyzika a historika vědy Thomase Kuhna *Struktura vědeckých revolucí* z roku 1962, jejíž recepce v Polsku a Československu je tématem závěrečné kapitoly.

Němci, Češi a Slováci ve 20. století

Editori Martin Schulze Wessel, Miloš Řezník, Dušan Kováč

Kniha vznikla v rámci projektu společné německo-české a německo-slovenské komise historiků jako výuková příručka, která obsahuje vybraná klíčová blízká témata českých, německých a slovenských dějin. Ta jsou zde pojata jak formou historického přehledu, tak i praktickými ukázkami v podobě textových a obrazových příloh. Zároveň poskytuje didaktické tipy pro využití ve výuce.

Chorál a jeho proměny ve středověkých Čechách

Hana Vlhová-Wörner

Kniha mapuje vývoj a proměny chorálu v rámci středověkých Čech. Publikace bude opatřena bohatým ilustrativním materiálem včetně dobových notových záznamů. Kniha vychází v koedici s nakladatelstvím Academia.

The Dissemination of Military Theory in the Early Modern Period: Military Manuals Printed in Central Europe in 1550–1650

Klára Andresová

Vojenské příručky jsou žánrem naučné literatury, jemuž dosud v české ani světové historiografii nebylo věnováno mnoho badatelského zájmu. Tento nedostatek se snaží napravit předložená kniha, jež se hlásí k tzv. kulturním dějinám vojenství a hnutí *New Military History*, mezi jehož charakteristiky patří ambice aplikovat při bádání na vojenskou problematiku metody obvyklé při studiu témat z oblasti nemilitárních dějin a pohlížet na vojenské dějiny optikou pramenů, které byly dosud vytěženy málo, nebo vůbec. Jednou z vůdčích metod se zde stala retrospektivní bibliografie, ale též další kvantitativní i kvalitativní metody jako prosopografie a analýza textu, typografie a ilustrací. Vedle samotných výstupů bádání bude kniha obsahovat též katalog vojenských příruček vytištěných ve střední Evropě v letech 1550–1650. Kniha vyjde v anglické mutaci ve spolupráci s americkým nakladatelstvím Brill.

Sázka na křížového krále.

Katoličtí exulanti z husitských měst (1419–1436/1454)

Ondřej Vodička

Publikace shrnuje výsledky výzkumu emigrace katolických obyvatel z husitských měst. Sleduje jejich předrevoluční osudy, okolnosti odchodu, migrační směry, ekonomickou situaci v exilu a návratové strategie. Samostatné kapitoly jsou věnovány také vztahu k exilové katolické církvi a problematice exilových testamentů. Kniha je doplněna o medailonky jednotlivců a registář

testamentů. Vychází ve spolupráci s nakladatelstvím Scriptorium.

Korespondence Aloise Musila IV. Orientalisté na české univerzitě

Adéla Jůnová Macková,
Šárka Velhartická, Pavel Žďárský

Čtvrtý svazek korespondence významného meziválečného orientalisty Aloise Musila přináší bohatou písemnou výměnu s předními kolegy-orientalisty působícími na půdě české univerzity v Praze.

ODBORNÁ PERIODIKA

Masarykův ústav a Archiv Akademie věd ČR zajišťuje vydávání tří odborných časopisů:

Střed. Časopis pro mezioborová studia střední Evropy 19. a 20. století

Recenzovaný časopis zaměřený na studium společnosti, kultury a politiky ve střední Evropě 19. a 20. století. Vychází dvakrát ročně a každé číslo je orientováno na určité téma.

Studie o rukopisech

Specializované kodikologické periodikum vycházející od roku 1962 pod záštitou Komise pro soupis a studium rukopisů. Studie přináší nejnovější poznatky o nálezech rukopisů, rozborů jejich textů a soupisy rozsahem menších rukopisných fondů.

MASARYKŮV ÚSTAV A ARCHIV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY, v. v. i.

Gabčíkova 2362/10, Praha 8, 182 00
www.mua.cas.cz

vedoucí nakladatelství:
Václav Žák, zak@mua.cas.cz

distribuce knih:
Ondřej Baran, baran@mua.cas.cz

Knihy vydané naším ústavem můžete objednat a zakoupit v e-shopu na stránkách
<https://www.mua.cas.cz/cz/publikace>

kontaktní osoba:
Ondřej Baran, baran@mua.cas.cz,
tel.: 286 010 545

EDIČNÍ RADA
MASARYKOVA ÚSTAVU A ARCHIVU AV ČR

PhDr. Marie Bahenská, Ph.D.
Mgr. Jan Boháček
PhDr. Daniela Brádlarová, Ph.D.
doc. PhDr. Martin Franc, Ph.D.
PhDr. Dagmar Hájková, Ph.D.
PhDr. Jan Hálek, Ph.D.
PhDr. Hana Kábová, Ph.D.
PhDr. Martin Klečacký, Ph.D.
doc. Dr. phil. Rudolf Kučera, Ph.D.
Mgr. Lucie Merhautová, Ph.D.
Mgr. Ondřej Vodička, Ph.D.

